

Suratçy / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Suratçy / satiriki hekaýa SURATÇY

Üzüm dalbarynyň salkyn saýasynda serlip ýatan Sylap başujundaky spidolanyň sesini birneme gataltdy. Gulaga ýakymly aýdym onuň göwnüni gösterdi. Aýdyma goşup sykylyk atdy.

– Salam, ýaşuly – diýip, Sylabyň aýagujundan eşidilen ses onuň gulagyna-da ilmedi. Ysgynszы çykan sesiň eýesi elindäki mähnet sumkasyny ýerde goýdy. Jübüsindäki elýaglygyny çykaryp, derini syldy. Ol Sylabyň başujuna dykylyp bardy-da ardynjyrady.

– Ýaşuly, salawmaleýkim!

Sylap ses gelen tarapa öwrüldi. Garşysynda salgym ýaly bolup duran oglany synlady. Ol inçeden şilliň uzyndy. İçinden öl geçýäne meñzänokdy. Sähel güýçlüräk tüweley gelse ony göterip ötägitjek ýalydy. Onuň kesek gysan terne ýaly inçeden uzyn kellesi şlyapanyň aşagynda hasam betnyşan görünýärdi. Sylap spidolanyň sesini azajyk peseltdi-de, nätanyş oglanyň salamyny aldy. Soňra:

– Nähi-laý, inim, şipire kakylýan çüý ýaly bolup gazarylyp dursuň. Geç, otur, bir käse çay bereýin – diýip, Sylap myhmana agaç sekiniň üstünden ýer görkezdi.

Ol geçip oturdy. Krylowyň basnýasyndaky tilki ýaly bulduraşyp duran üzüm salkymalaryna tamşanyp seretdi. Myhman guýlan çay içdi. Gözünü diländenem beter edip, ýene-de çäýnege seretdi.

– Halypa, sumkaň ýaman uly görünýä welin, näme salgyt dagy-ha ýygnaýan dälsiň-dä?!

Myhman sesini çykarmış ýerinden turdy. Baryp, sumkasyny aldy.

Sumkasynyň agzyny açdy-da:

– Agam, men salgytçy däl, suratçy. Has dogrusy suraty ulaldýan. Ynha, şular ýaly portret ýasaýan – diýip, bir topar suraty Sylaba tarap uzatdy. Sylap suratlary synlaşdyrды-da:

– Be, siziň-ä oňat käriňiz bar eken – diýip, myhmana ýene-de bir käse çay guýup berdi. Ikisiniň arasyndaky gürrüň gyzyşyp gitdi.

- Adym Ikilik diýyäňiz welin, düşünmedim-le, ol nähili beýle bolýar? – diýip, öý eýesi suratça sowal berdi.
  - Hakyky adym Meret, ýöne oglanlar Ikilik diýyär – diýip, myhman ýylgyrdy. Orta mekdepde okamda, ikilikden gözüm açylmandyr. Şondan galan at.
  - Meret bolsaň, diňle, inim, keýwany ikimiziň suratymyzy, ynha şular ýaly bileje oturt-da, ulaldyp ber. Men ony bir begendireýin, özem bu günler pagtadadır. Şony oñaraýsaň-ha, bir sogap iş gazanardyň, inim – diýip, Sylap gerinjiräp, ýerinden turdy. Öye gidip, iki sany surat alyp geldi.
  - Bu zatlaryň külünü çykarys, ýaşuly! Yöne, agam, bagışlaň weli, biz öňündenem baş-üç manat alýandyrys – diýip, Meret suratyň arkasyna nämedir bir zatlar belleşdirdi.
  - Men-ä hat-petegeň dolduryp durjak däl, ynanýansyňyz-la – diýip, ol Sylabyň uzadan onlugyny jübüsine saldy. Şondan soň tegelek bir aý baş gün geçdi. Suratçydan gördüm-bildim bolmady. Sylap ol barada goňşulary Beglä gürrüň berdi.
  - Goňşy, sygryň dili ýalyjak kagyzny alaýmaly ekeniň-dä. Ynha, arada şähere gezmäge gitdim weli, myhman ýerimde oturanlar gürrüň etdiler. Bir murtluja adam gapyma-gapy aýlanyp «Işige kakar ýaly misden nomer ýasaýan, kime gerek bolsa, hazırlıkçe öňünden bir manatdan töläň» diýip, dünýän puluny ýygnaýypmyşyn. Soňra zym uçan ýaly bolupdyr diýyärler – diýip, Begli müşakgat baryny ýagdyrdy. Sylap goňsusyna beletdi. Ony şu gün tanamaly däldi. Ol «Baý, şu ilerki Köpetdagyny ýasanlarynda, arkamyz bilen daş çekendiris-ä» diýänlerdendi.
- Şol gürrüňden soň ýene-de baş gün geçipdi. Sylabyň bagtyna suratçy geläýdi.
- Men-ä gelendirin, ýaşuly, salam – diýip, ol Sylaba tarap elini uzatdy. Merediň süýem barmagyndaky altın yüzük günün nuruna lowurdap gitdi.
  - Beý, «Ölme-de ýit» diýleni dogry eken-ow, geldiňmi, inim? – diýip, Sylap ýitigini tapan ýaly begendi. Uludan demini aldy. Sumkadan çykarylýan suratlara nebwürlik bilen seretdi.
  - Ynha, şula-ha siziň suratyňyz bolmaly, ýaşuly. Me, nesip etsin, özüňem ýene ýigrimi manat okla – diýip, Meret Sylaba

suraty uzatdy.

Sylap suraty eline aldy-da, oňa üns bilen seretdi. Onuň gaşlary gitdigiçe bürüşdi. Birdenem:

– Aý, inim, sen-ä meniň jürümi dikipsiň – diýip, howsalaly seslendi. – Bu meň gapdalymdaky oturan goňşym Sähetliň aýaly ýaly-la how. Näme bizi gyrlyşdyrjak bolýaňmy? Hany, derrewjik öz aýalymy tap! – diýip, Sylap suratçyň üstüne gygyryp başlady.

– Yaşuly, aýalyň pagta ýygmaǵa gidendir-dä, nämä gygyrýaň, geler-dä – diýip, Meret oýunlyga saldy.

Sylabyň gara çynydy, oýun ýadyna düşenokdy. Gapdalyndaky aýalyň öz aýaly däldigini suratça zordan düşündirdi.

– Beýle bolsa, ýaşuly, şäherde ynha, şu adrese baryň, düşünseris – diýip, Meret edarasynyň adresini ýazyp berdi. Çykaran suratlaryny sumkasyna salyşdyrdy.

Sylap şenbe günü şähere gitdi. Aýlanyp-aýlanyp zordan ýaňky adresi tapdy.

– Agam, siz öz aýalyňzy tanamaýan bolaýmaň. Adam surayda birazajyj ýigdelýän ýalam bolýandy. Onsoňam siz ol aýalyň özüňiziňki däldigini nähili subut etjek? – diýip, atelyäniň ulusy Sylapdan sorady.

Sylabyň synanyşyklarynyň barysy biderek boldy.

– Ýok, agam, bu zatlar pul bilen baglanyşykly. Bu ugurda-da bir topar adam işläp ýör. Ynha, şu siziň suratyňzy alyp gaýdan Ikilik hazır başga bir kolhozda selpäp ýörenendir. Biz ýöne siziň gury sözüñize ynanyp suraty täzeden çykaryp biljek däl. Eger doğrudanam şol aýal siziňki bolmasa, onda oba Sowetinden hat getiriň öz maşgalaňyz däldigi barada. Hatyňzam möhürlije bolsun, ýogsam ýene-de heläk bolarsyňyz. Onuň daşyndanam şu aýal «Men hakykatdanam şonuň aýaly däl» diýip, dil haty bersin. Pasport nomerini görkezmegi hem unutmasyn. Bu ýerde edeniňi edip ýorer ýaly, kolhoz ýok saňa. Dogru-da, walla! – diýip, atelyäniň müdürü Sylaba açık duran işigi görkezdi.

– Be, bu zatlary beýdip ýörenenden Sähetli bilen aýalymyzy çalşaýsak näderkä? Men-ä şol ýeňil düşermikän öýdýän – diýip, Sylap gapa tarap yöneldi.

– Ыагдаýызыңа середиň. О затлар öz işiňiz. Бизиň-ä düzгүнимиз
шეýле ýаş-шuly – diýip, suratçy Sylap bilen hoşlaşdy.

Täçmämmet JÜRDEKOW. Satiriki hekaýalar